

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
لجنة الانتخابات المركزية
The Central Elections Committee

Justice Uzi Vogelman
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي عوزي فوجلان
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט עוזי פוגלמן
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ה"ש 9/24

העורר: פריידול זחודין

נגד

המשיב: נציב שירות המדינה

ערר לפי סעיף 116(ה) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969

החלטה

1. בפניי ערר לפי סעיף 116(ה) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות, או החוק), בעניין אי הכללתו של מר פריידול זחודין (להלן: העורר) ברשימת הזכאים להצביע בנציגויות ישראל בחו"ל.
2. העורר הוא "הורה נלווה" (כמשמעות המונח בתקנון שירות החוץ), המתלווה לחתנו, המשרת כשליח של משרד החוץ בשגרירות ישראל בקייב. העורר מבקש להיכלל ברשימת הזכאים להצביע בנציגויות ישראל בחו"ל. טעמיו של העורר הם: היותו בן משפחה של עובד המדינה; והמגבלות המוטלות עקב התפשטות נגיף הקורונה בעולם שלא מאפשרות לו לשוב ארצה לצורך הצבעה.
3. לאחר בחינה מצאתי שאין עילה לקבלת הערר, שכן העורר אינו עומד בתנאי הדין לזכות הצבעה בנציגות. ואפרט:

רקע

4. סעיף 7 לחוק הבחירות קובע את עקרון הריתוק לקלפי, לפיו כל בוחר בארץ רשאי להצביע רק בקלפי הסמוכה למקום מגוריו, וזאת למעט חריגים מעטים שנקבעו בחוק בגדרם הכיר המחוקק באופן מפורש בחוק, בהענקת זכות הצבעה במקום אחר.

5. סעיף 116ז(א) לחוק הבחירות קובע את ההוראה הבאה לעניין הזכאים להצביע בנציגויות:

"בוחר שהוא **עובד המדינה** או עובד של הסוכנות היהודית, ההסתדרות הציונית העולמית, הקרן הקיימת לישראל, או קרן היסוד, הנמצא במדינת חוץ עקב עבודתו, רשאי להצביע בקלפי מיוחדת שתוצב בנציגות דיפלומטית או קונסולרית של ישראל (להלן – הנציגות); **גם בן זוגו של עובד כאמור וילדו שגילו אינו עולה על עשרים שנים, ושהם בוחרים, יהיו רשאים להצביע באותה קלפי**; לעניין זה, 'עובד מדינה' – לרבות חייל כהגדרתו בסעיף 89" [ההדגשה הוספה – ע"פ].

6. לצורך מימוש הוראה זו, קובע סעיף 116(ד) לחוק הבחירות הליך לבחינת הנושא, שלפיו הפקידים המוסמכים (לעניין עובדי מדינה, ביניהם עובדי משרד החוץ, הפקיד המוסמך הוא נציב שירות המדינה) יודיעו לכל מי שזכאי להצביע בנציגויות על זכותו.

7. סעיף 116(ה) מאפשר למי שלא קיבל הודעה בדבר זכותו להצביע כאמור, וטוען שהוא זכאי להצביע בנציגות, לערור על אי הכללתו ברשימת הזכאים לפני יושב ראש הוועדה המרכזית. העורר לא קיבל הודעה על זכות להצביע בנציגות, ועל כך הגיש ערר.

8. כאמור, העורר מצוי בקיב כ "הורה נלווה" לשליח, שהוא, לפי סעיף 25.1 לתקנון שירות החוץ: "הורה של עובד או של בן זוגו, שבגלל נסיבות מיוחדות מבקש העובד לצרפו למקום שירותו".

טענות העורר ועמדת הפקידה המוסמכת

9. לטענת העורר, יש לאפשר לו להצביע בשל היותו בן משפחה של שליח, ששהותו בחו"ל הוכרה על ידי גורמי המדינה, וכך נוכח המגבלות המוטלות בעת הנוכחית בשל נגיף הקורונה, שמונעות ממנו לממש את זכותו להצביע בדרך אחרת.

10. אחר הגשת הערר, שהוגש בדוא"ל, התקבלה הודעת הפקידה המוסמכת, שבה צוין כי "[...] בהתאם לסעיף 116ז(א) [...] הורה נלווה אינו עומד כזכאי הצבעה".

דיון והכרעה

11. כאמור, לאחר שבחנתי את הערר ואת תשובת הפקידה המוסמכת לעורר, מצאתי שדין הערר להידחות, שכן אין בסמכותי להיענות לו, כפי שיפורט להלן.

12. סעיף 116ז(א) לחוק, מעניק כאמור זכות הצבעה בנציגויות רק **לעובדי מדינה ולבני משפחה מסוימים** של עובדי המדינה – "בן זוגו של עובד כאמור וילדו שגילו אינו עולה על עשרים שנים". סעיף זה מעניק את זכות הצבעה בנציגויות רק למי שעומד באחת משתי חלופות: עובד המדינה (או של המוסדות הלאומיים); או בן זוג או ילד עד גיל 20 של השליח האמור.

13. אין חולק שהעורר איננו עובד המדינה, או עובד של אחד המוסדות הציוניים, אלא הוא הורה נלווה. סעיף 25.5 לתקנון שירות החוץ, הקובע את מעמדו של ההורה הנלווה קלפי המדינה, קובע במפורש כי: "מלבד האמור בסעיף משנה 25.5 דלעיל, אין העובד זכאי לשום הטבה אחרת או זכות אחרת בגין ההורה הנלווה". מכאן, שלהורה הנלווה לא צומחת זכות עצמאית לפי דין, והיא אף אינה יכולה לצמוח ממעמדו של השליח.

14. אף בראי ההיסטוריה החקיקתית של סעיף 116 לחוק הבחירות, ניתן לראות שבחירה זו של המחוקק היא בחירה מודעת. שכן בהצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 23), התש"ן-1989, הוצע כי כל בן משפחה של שליח, שהוא סמוך על שולחנו, יהיה זכאי להצביע בנציגות – אך הצעה זו לא התקבלה, וחלף כך, בחר המחוקק להגביל את הזכות לבן זוג, ולילד שגילו אינו עולה על 20.

15. המחוקק בחר להתיר רק לבני משפחה מסויימים של שליחים להצביע בנציגות. העורר ציין בעררו כי הוא חתנו של עובד המדינה, ולכן, אין מחלוקת כי הוא אינו נכלל בחלופות לבני המשפחה שהדין מתיר להם להצביע בנציגות. בנסיבות אלה, נוכח הוראת החוק הברורה והחד-משמעית אין בידי להרחיבה גם לבני משפחה אחרים, שאינם נופלים בגדר לשון הסעיף וביניהם הורה או "הורה נלווה" (ראו ערר יפה נ' הסוכנות היהודית לארץ ישראל (23.12.2012)), והרי הלכה ידועה עמנו כי

"לאור דרכו של המחוקק עד כה במשך שלושים וחמש שנה ומעלה מאז הוחקה פקודת הבחירות לאסיפה המכוננת, תש"ט-1948, אין נוהגים הסדרי הצבעה, המיוחדים לסוגי אנשים, אלא אם נקבעו על-ידי המחוקק מפורשות, ואין צריך לומר, כי תהיה זו דרך בלתי רצויה מבחינה חוקתית, אם תיפתח האפשרות לקבוע הסדרי הצבעה מיוחדים לסוגי אנשים, בלי שהסדרים אלו מעוגנים בחוק החירות, היינו, בלי שינבעו מדברו של המחוקק. יש גם בעיות רבות, אשר להן השלכה על טוהר הבחירות, המתעוררות בקשר לקביעת דרכי הצבעה, והדברים מובנים. [...] משמע, יש להיזהר מקביעת הסדרים, הפורצים גדרות מקובלים, כדי לפתור בעיה, שדרך המלך לפתרוןה היא בידי המחוקק, אם ירצה בכך" (בג"ץ 337/84 הוקמה נ' שר הפנים, לח(2) 826, 830 (1984))

16. משכך, ועם כל ההבנה למצבו של העורר, אין בידי להיעתר לערר – והוא נדחה בזה. ניתנה היום, ז' באדר התשפ"א (19 בפברואר 2021).

עוזי פוגלמן

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-24

